



اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی های اقتصادی

مروری بر چشم انداز اقتصاد اندونزی



استمرار رشد مثبت اقتصادی، نرخ تورم و بیکاری پایین همراه با رشد مصرف و سرمایه گذاری از نکات مثبت اقتصاد اندونزی است. سازمان همکاری و توسعه اقتصادی در گزارشی در نوامبر ۲۰۱۷ اقتصاد این کشور را بررسی و چشم اندازی برای آن ترسیم کرده است که این مطلب درصدد است نکاتی از این گزارش را ارائه دهد.

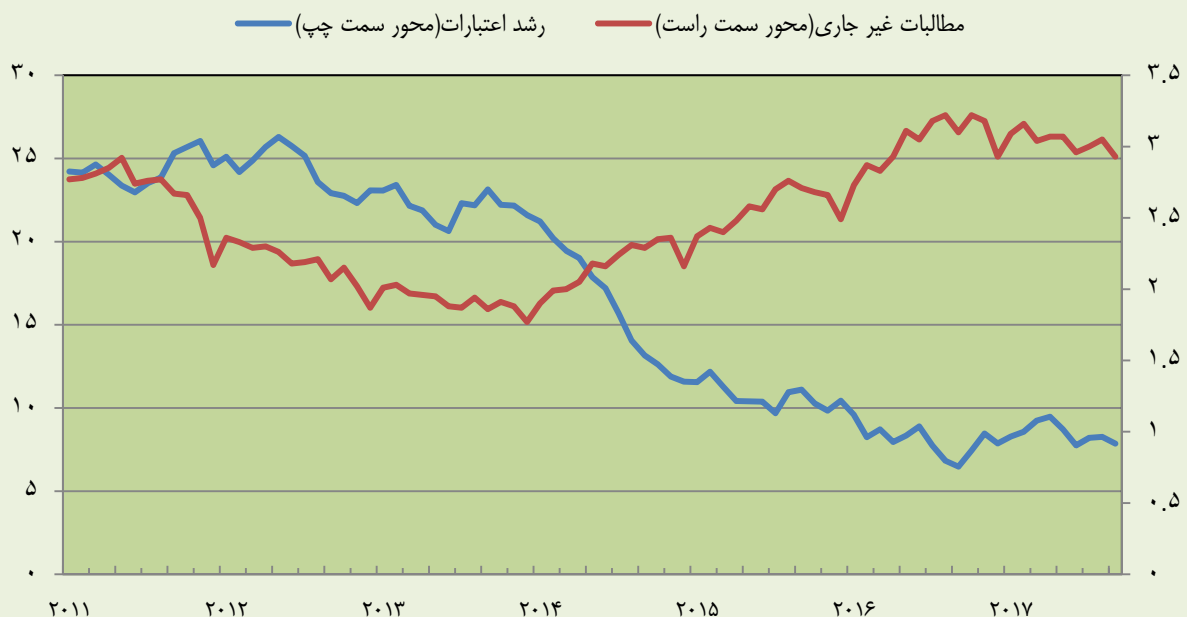
اقتصاد اندونزی

انتظار می‌رود که رشد GDP اندونزی تحت تاثیر تقاضای داخلی، بتدریج تقویت شود. افزایش سطح درآمد خانوارها، رشد مصرف بخش خصوصی را تقویت خواهد کرد. سرمایه گذاری در حوزه زیرساخت عمومی افزایش خواهد یافت و سرمایه گذاری بخش خصوصی هم بدلیل شرایط پولی آسان تر و همچنین محیط مقرراتی کسب و کار مساعدتر، رشد خواهد کرد. صادرات هم از احیای اخیر تجارت منطقه‌ای، منتفع خواهد شد. پیش بینی می‌شود به علت پایین بودن نرخ تورم مواد غذایی، تورم کل در سطح ملایم باقی بماند.

تورم پایین تر و ثبات بیشتر پول ملی به بانک مرکزی اندونزی این امکان را می‌دهد تا برای دومین بار طی ماههای اخیر نرخ های سیاست پولی را کاهش دهد. سیاست مالی هم از طریق افزایش کیفیت مخارج دولتی بویژه در حوزه زیرساختها، تحصیل، سلامت و برنامه‌های اجتماعی، از رشد پشتیبانی می‌کند. کاهش بیشتر یارانه‌ها به هدفمندتر شدن و افزایش اثربخشی مصارف اجتماعی دولت، کمک خواهد نمود. استمرار تلاش‌ها برای اصلاح امور اداری در حوزه مالیات‌ها و اجرای آن به بهبود منابع و تامین درآمدهای بازتوزیع کمک خواهد نمود.

به موازات آهسته‌تر شدن رشد اقتصادی، کیفیت دارایی بانکهها هم تنزل کرده است. اگرچه مطالبات غیر جاری در وضعیت با ثباتی قرار دارد ولی نگرانی در رابطه با کیفیت تسهیلات، می‌تواند بر وام دهی بانکهها اثر بگذارد. با این وجود سرمایه بانکهها مناسب است و وام دهی آنها نسبت به GDP پایین است و همین موضوع ریسک اقتصاد کلان را محدود خواهد کرد. سهم بالایی از بدهی شرکتها مربوط به بدهی‌های ارزی است. اگرچه ریسک های مرتبط از طریق اعمال مقررات مربوط به هجینگ ارزی کاهش داده شده است ولی تعمیق بیشتر بازار مالی، توان مقاومت پذیری مالی را از طریق توسعه ابزارهایی برای مدیریت ریسک، افزایش خواهد داد.

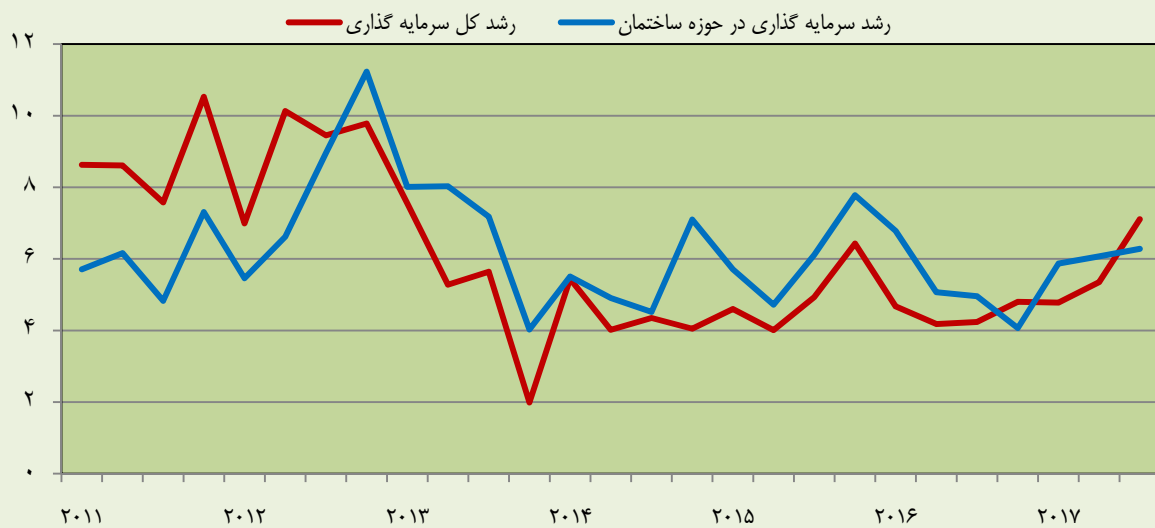
نمودار ۱- روند نسبت مطالبات غیر جاری و رشد اعتبارات - درصد



تقاضای خارجی پشتیبان رشد باثبات اقتصادی

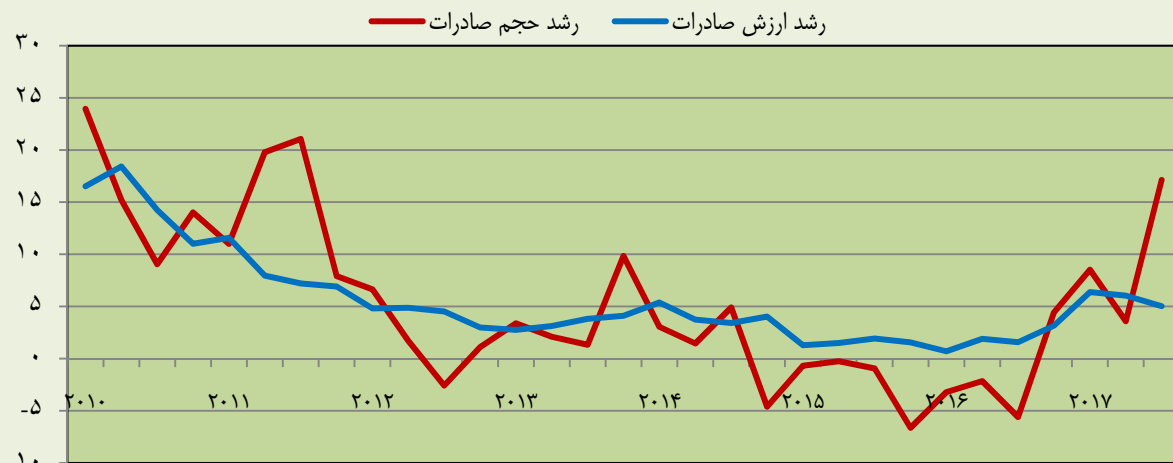
رشد اقتصادی اندونزی حدود ۵ درصد است که این رشد موجب افزایش درآمد سرانه به میزان ۳۸ درصد در سال شده است. کاهش نرخ بیکاری و افزایش سطح درآمد خانوارها به رشد مصرف خواهد انجامید. رشد سرمایه گذاری در اندونزی افزایش داشته که محرک اصلی آن رشد سرمایه گذاری عمومی در حوزه زیرساخت بویژه در حوزه انرژی و پروژه های حمل و نقل است. سرمایه گذاری بخش خصوصی هم افزایش یافته که علت اصلی آن بهبود محیط کسب و کار همراه با ارتقاء رتبه اعتباری کشور، نرخ بهره پایین بانکی و محیط مقرراتی دوست‌دارتر کسب و کار است.

نمودار ۲ - روند تغییر رشد کل سرمایه گذاری و سرمایه گذاری در حوزه ساختمان - درصد



رشد صادرات اندونزی قوی است. عوامل پشتیبانی کننده صادرات، شامل بهای بالاتر کالاهای اساسی، پیشرفت در زمینه رفع ممنوعیت صادرات مواد خام و توسعه اجازه صادرات به همراه رشد قوی تر تجارت در منطقه هستند. با این حال بخش معدن همچنان با وزش بادهای مخالف و عدم قطعیت سیاستی روبروست.

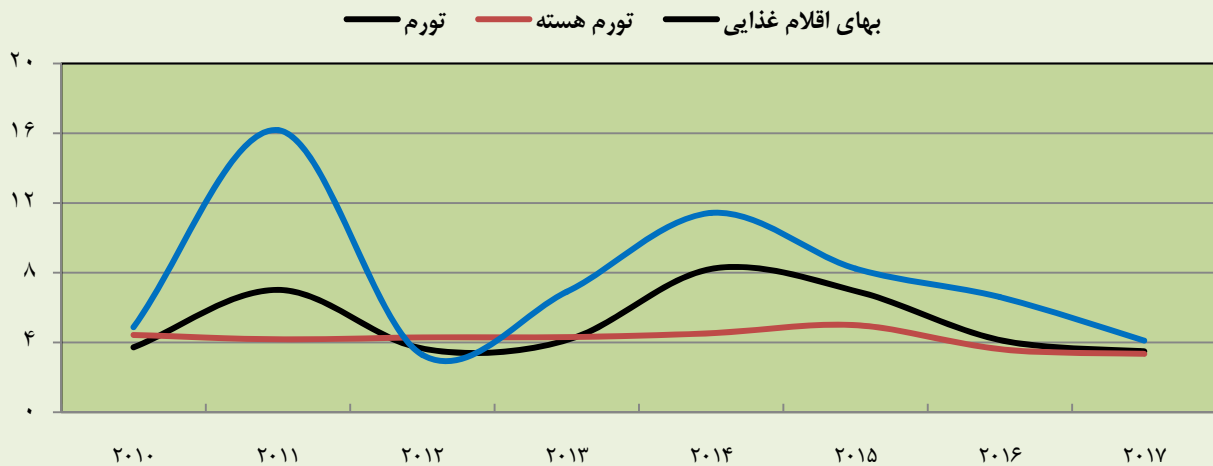
نمودار ۳ - روند رشد حجم و ارزش صادرات اندونزی - درصد



معاونت بررسی های اقتصادی

تورم به علت کاهش قابل توجه سرعت رشد بهای اقلام غذایی کاهش داشته است. قیمت‌های اداری با هدف کاهش یارانه‌های حوزه انرژی و پشتیبانی بهتر و هدفمندتر اجتماعی، افزایش داشته است. کاهش اخیر ارزش روپیه اندونزی و بدنبال آن ثبات نسبی طی یک دوره، یک اثر ملایمی بر قیمت‌ها خواهد داشت. بهبود تراز تجاری، کسری حساب جاری را نیز کاهش داده است.

نمودار ۴ - روند تغییر تورم اصلی، هسته و مواد غذایی اندونزی - درصد



نیاز به سیاست های پشتیبان رشد اقتصادی همراه با اعمال اصلاحات سیاستی بیشتر

هدف گذاری نرخ تورم برای سال ۲۰۱۸ معادل ۳.۵ درصد در محدوده مثبت منفی ۱ درصد تعیین شده است. بانک اندونزی نرخ سیاست پولی خود را در دو مرحله و با هدف تحریک رشد اقتصادی، کاهش داد. با این وجود احتمال دارد تامین اعتبار به علت نگرانی‌های مربوط به کیفیت اعتبار که ممکن است افزایش سهم مطالبات غیر جاری را بدنبال داشته باشد، محدود شود. انتظار می‌رود سیاست پولی فعلی ادامه داشته باشد ولی اگر درصد رشد اقتصادی مورد نظر محقق نشود و از ارزش پول ملی کاسته نشود، ممکن است بانک مرکزی اندونزی نرخ بهره را مجدداً کاهش دهد تا اهداف اقتصادی محقق شود.

تا حدودی کسری مالی در سال ۲۰۱۷ افزایش یافته ولی همچنان در حد مقرر ۳ درصد GDP قرار دارد و انتظار می‌رود در سال ۲۰۱۸ از کسری مالی کاسته شود. مصارف دولت بیشتر به سوی نیازهای سرمایه گذاری در حوزه زیرساخت که تاثیر بیشتری بر رشد اقتصادی دارد و همچنین مصارف اجتماعی که برای بهبود سطح رفاه نیاز است، هدایت شده است. از سال ۲۰۱۵ حدود ۲ واحد درصد از یارانه های دولتی کاهش داده شده ولی مجدداً در سال ۲۰۱۸ افزایش جزئی در یارانه‌های انرژی اعمال شده است. اقتصاد اندونزی می تواند با استفاده از شرایط تورم پایین نسبت به جایگزینی یارانه‌های انرژی با حمایت اجتماعی هدفمند، استفاده کند تا از این طریق به طور موثرتر باعث کاهش نابرابری شود.



معاونت بررسی های اقتصادی

درآمدهای پایین مالیاتی همچنان یکی از چالش های مهم اقتصادی اندونزی است. استمرار در اجرای قوی مقررات به سیاست مالی اجازه خواهد داد تا بهتر از رشد پشتیبانی کرده، نابرابری را در تمام نقاط کشور کاهش داده و با فقر مبارزه کند. اصلاحاتی که باعث تشویق گسترش فعالیت های رسمی شود، موجب توسعه پایه های مالیاتی هم خواهد شد.

با توجه به چارچوب کلان اقتصادی، اعمال سیاست هایی برای تشویق فعالیت بخش خصوصی با هدف افزایش رشد اقتصادی و سطح درآمدها، ضرورت دارد. دولت اندونزی دو بسته سیاست اقتصادی را در سال ۲۰۱۷ معرفی کرد که طی آن صدور مجوزها را تسریع نمود و یک مرکز واحد (one-stop shop) را برای صدور مجوزها ایجاد نمود. ساده سازی بیشتر مقررات و تقویت استحکام آنها به بهبود رتبه اعتباری اقتصاد اندونزی کمک خواهد نمود. همچنین می تواند به دولت در اهرم کردن سرمایه بخش خصوصی از طریق مشارکت عمومی - خصوصی و تسهیم مناسب ریسک، کمک نماید.

بخش کسب و کار در معرض تغییرات نرخ ارز، بدلیل سهم بالای این بخش در بدهی های ارزی قرار دارد. بخشی از این تغییرات در راستای الزامات مقرراتی مرتبط با تقویت مدیریت ریسک شرکتی، هجینگ شده که به نوبه خود موجب کاهش نوسانات مرتبط با تغییرات نرخ ارز خواهد شد. تلاش های بیشتر برای تعمیق بازارهای مالی اندونزی و افزایش تامین مالی، باعث بهره برداری بیشتر از سرمایه بخش خصوصی و مدیریت ریسک های مرتبط، خواهد گردید.

پیش بینی ممتد بیشتر برای رشد اقتصادی

انتظار می رود که رشد GDP در سالهای آینده تقویت شود که محرک اصلی آن تقاضای داخلی خواهد بود. بهبود سطح اطمینان خانوارها و افزایش درآمد آنها، رشد مصرف را تغذیه و تسریع خواهد کرد. ترکیب سیاست پولی تسهیل گر و اصلاحات مقرراتی دولت، موجب تقویت سرمایه گذاری بخش خصوصی خواهد شد. سرمایه گذاری عمومی هم قوی خواهد بود و همچنان دولت به سرمایه گذاری در حوزه زیرساخت اولویت می دهد. ممکن است آهسته تر شدن رشد در برخی اقتصادهای طرف تجاری اندونزی بر صادرات این کشور اثر گذار باشد، اما اصلاحات موجب تسهیل صادرات و ارتقاء رقابت پذیری خواهد شد که به نوعی می تواند اثر مذکور را خنثی دهد.

تورم هم همچنان در دامنه هدف تورمی بانک مرکزی باقی خواهد ماند. یکی از ریسک های رو به پایین، افزایش تنش های ژئوپلیتیکی منطقه ای است که ممکن است به اطمینان و تجارت منطقه آسیب برساند. اگرچه کاهش قابل توجه نرخ ارز می تواند باعث تحریک رشد صادرات شود ولی به نوبه خود ممکن است باعث افزایش نرخ تورم گردد که در این صورت نیاز به سیاست پولی سخت گیرانه تری خواهد بود.

از طرفی تلاش ها برای افزایش جمع آوری مالیات می تواند تاثیر مثبتی بر اقتصاد داشته باشد و ضمن افزایش درآمدهای دولت، این امکان را برای دولت در زمینه خرج کردن بیشتر از مقادیر پیش بینی شده، فراهم نماید. افزایش بیشتر قیمت کالاهای اساسی هم به صورت مستقیم از رشد درآمدهای دولت پشتیبانی کرده و باعث تقویت سطح اعتماد و رشد فعالیت های اقتصادی خواهد شد.